

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Amos 9, 7 - 10
Ochtenddienst – voorbereiding H. Avondmaal

Broeders en zusters, als voorbereiding op de avondmaalsviering van volgende week, zullen we vanmorgen stilstaan bij hoe de Here omgaat met een verbondsvolk dat wel van maar niet in het verbond wil leven. De Here houdt ons daarbij het volk van het oude verbond, het volk Israël, als een waarschuwing voor. Daarom zullen we in deze dienst ook veel uit Psalm 106 zingen, waarin het ook gaat over het leven in het verbond van de Here en zijn volk. Na votum en zegengroet zullen we daarom van deze Psalm de verzen 1 en 2 zingen. We gaan deze dienst beginnen met onze afhankelijkheid van de Here te belijden en uit eerbied voor de Here zullen we dat staande doen.

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Lied : Psalm 106 : 1 & 2**
- 4. Lezing van de wet**
- 5. Lied : Psalm 106 : 3**
- 6. Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
- 7. Schriftlezing : Deuteronomium 7 : 7 - 11 en Amos 5 : 21 - 27**
- 8. Lied : Psalm 58 : 1 en 2 (lied over ontrouwe rechters)**
- 9. Tekst : Amos 9 : 7 - 10**
- 10. Lied : Psalm 106 : 11 & 18**
- 11. Dankzegging en voorbede**
- 12. Slotzang : Psalm 106 : 21 & 22**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Volgende week zullen we zo de Here wil weer het Heilig Avondmaal met elkaar vieren. De teksten voor de preken rond deze avondmaalsviering heb ik gekozen uit het boek van de profetieën van Amos.

Vanmorgen willen we met elkaar een begin maken met ons voor te bereiden op deze avondmaalsviering. Nu wordt er wel eens gezegd: 'je moet elke dag zo leven, dat je altijd Avondmaal kunt vieren'. En dat is helemaal waar. We moeten elke dag klaar zijn om de Here te ontmoeten. Want wie zegt dat Hij niet vandaag terugkomt op de wolken? Wie er op rekt dat hij later nog wel de tijd zal vinden om zich eindelijk eens serieus aan de Here te gaan wijden, zou wel eens zeer bedrogen uit kunnen komen. Niet alleen omdat er misschien geen 'later' zal zijn. Maar ook omdat het maar helemaal de vraag is of men er dan nog toe is staat zal zijn zich oprecht tot de Here te bekeren. Wie zijn geweten nu vergiftigt en zo zijn hart toesluit voor de Here, moet niet gek staan te kijken als hij straks blijkt dat de sleutel van zijn hart nergens meer te vinden is. Maar dat die voor eeuwig verloren is gegaan.

Het is dus waar dat je elke dag bereid moet zijn om de Here te ontmoeten. Maar wie leeft altijd zo bewust? Wie stelt zichzelf elke dag de vraag, hoe hij tegenover de Here staat. In de run van het leven kan het zomaar gebeuren dat we ons deze vraag dagenlang niet stellen. Daarom is het goed om er van tijd tot tijd eens nadrukkelijk tijd voor te maken. Zeker als we volgende week weer het kostbare lichaam en bloed van onze Heiland ontvangen aan de Avondmaalstafel. Als we met elkaar gaan drinken uit de beker van het nieuwe verbond in Christus' bloed. Dan is het goed om eens na te gaan of wij wel werkelijk in dit nieuwe verbond leven.

Het verbond staat ook centraal in de tekst van vanmorgen. Zowel wat God in het verleden heeft gedaan, als hoe het verbond in de dagen van Amos functioneerde, als wat God in de toekomst gaat doen. Het bijzonder in deze tekst is dat de Israëlieten verkeerde conclusies verbinden aan het verbond dat God met hen gesloten heeft. Zij menen dat het genoeg is als je bij het verbond van God hoort. Je hoeft je daarbij niet te bekeren. Dat aan de ene kant. Maar aan de andere kant, willen zij wel van het verbond leven. Van het verbond profiteren.

Ik bedien u dan ook vanmorgen het Woord van de Here onder het volgende thema:

Israël, dat wel van het verbond maar niet in het verbond wil leven, hoort de vloek van het verbond over zich uitgesproken

- 1. de waarde van het verbondsleven in het verleden,**
- 2. de waarde van het verbondsleven in het heden,**
- 3. de waarde van het verbondsleven in de toekomst**

We zullen dus allereerst letten op de waarde van het verbondsleven in het verleden. Ons de tekst lijkt heel raadselachtig te beginnen. 'Bent u voor Mij niet gelijk aan de kinderen van de Ethiopiërs, o kinderen Israëls? luidt het Woord des Heren. Heb Ik Israël niet uit het land Egypte gevoerd en de Filistijnen uit Kaftor en de Arameeërs uit Kir?'

Ongetwijfeld hebben de Israëlieten zich vreselijk gestoord aan deze woorden van Amos. Want hoe durft deze profeet hen te vergelijken met die donker gekleurde Ethiopiërs? Of die onbesneden Filistijnen? Hoe zouden wij het vinden als iemand tegen ons zei dat wij voor de Here gelijk zijn aan moslims? Of aan hindoes? Dan zouden wij toch zeggen, dat de Here met ons een verbond heeft gesloten en niet met de moslims, of met de hindoes. En zo is het toch ook?! Wij zijn toch het volk van het verbond! Wij horen toch bij God! En toch niet die moslims? Die geloven in Allah. Allah is toch een andere God als de God van de Bijbel.

En toch staat het hier, broeders en zusters. De Israëlieten zijn voor God gelijk aan de Ethiopiërs. Maar zo zullen de Israëlieten daar misschien tegen in brengen. Maar de Here heeft ons als zijn uitverkoren volk uit Egypte geleid. Waarop de Here vervolgens duidelijk maakt dat Hij niet alleen het volk Israël in het verleden heeft weggevoerd. Ook de Filistijnen heeft Hij weggevoerd. Uit Kaftor. Dat is waarschijnlijk het tegenwoordige Kreta. Ook de Arameeërs, wij zouden zeggen de Syriërs zijn in het verleden door God weggevoerd. Daarin is Israël dus niet uniek.

Waarom is is wel dan wel uniek? Want ontegenzeggelijk is Israël een bijzonder volk. Israël is uniek in het feit dat God met dat volk een verbond heeft gesloten. God heeft Israël uitgekozen om zijn volk te zijn. God heeft aan Israël beloften gedaan van een lang en gelukkig leven in het land Kanaän. God heeft Israël lief, zoals Hij geen ander volk liefheeft.

Maar de reden dat God dit volk liefheeft, ligt niet in het volk zelf. De reden ligt in Gods verkiezende genade. En in het feit dat God aan hun vaders Abraham, Isaäk, en Jakob

beloofd had om hen het land Kanaän in bezit te geven. De Here heeft beloofd dat Hij voor altijd voor hen zou zorgen. En Hij zal dat ook doen. Want Hij is de trouwe God, maar dat betekent niet dat je met God kunt spotten. Want God heeft ook gezegd dat Hij vergelding zou oefenen aan ieder die Hem haat.

Wat is dus de waarde van het verbondsleven in het verleden? Daar is aan de ene kant de rijkdom van het belofte dat God altijd voor zijn volk zal zorgen. Daar mag Israël op vertrouwen. Maar tegelijk is er ook de dreiging. De dreiging dat ieder mens die God niet liefheeft door God gestraft zal worden. Dat in de eerste plaats.

Laten we nu eens gaan kijken hoe dat verbondsleven in het heden functioneerde.

Met dat heden bedoelen we natuurlijk niet vandaag, maar bedoelen we het heden van Amos. Amos was profeet in het tienstammenrijk. Zelf was hij afkomstig uit Juda. Amos leefde in een tijd van grote voorspoed. Zowel in economisch als politiek opzicht ging het Israël voor de wind. Uiterlijk zat het met de godsdienst ook wel goed. Dagelijks werden de offers gebracht. Men geloofde in de belofte van het verbond. De Here was hun God.

Maar onder die bovenlaag van voorspoed en vroomheid was het donker. Zoals uit Amos 5 de verzen 21 t/m 23 blijkt. Want God haat de feesten van de Israëlieten. Hij kan hun samenkomsten niet luchten. Als ze de Here brandoffers brengen of spijsoffers of vredeoffers, dan vindt de Here daarin geen vreugde. Hun liederen en hun getokkel op de harpen, wil Hij niet langer horen.

Dat zijn harde woorden geweest voor de kerk in die dagen, broeders en zusters. Stelt u zich eens voor dat hier vanmiddag iemand op de kansel staat die tegen U zegt. 'De Here kan uw kerkdiensten niet luchten. De Here kan uw psalmen niet langer aanhoren. Hij verafschuwt uw orgelspel. Hij walgt van het geld dat u in de collectezak doet. Daarom zal Hij deze kerk met de grond gelijk maken.' Hoe zou u dan reageren? Zou u niet diep verontwaardigd zijn? Zou u dan niet zeggen: wij zijn toch de kerk van Christus, het volk van het nieuwe verbond. Zou God ons dan zomaar verlaten? Laat hij die deze woorden spreekt zwijgen. God heeft ons niet verlaten.

Zo reageerde in ieder geval het volk Israël wel in de dagen van Amos. Dat is ook de betekenis van de woorden die we vinden aan het eind van vers tien. Daar zeggen de mensen tegen Amos: u mag het kwaad niet nader brengen en het ons niet tegemoet voeren. De Israëlieten vinden dat er geen reden is om te spreken over een naderend

oordeel van God. Hier en daar zal misschien wel iets mis zijn, maar zo erg is het echt niet.

Maar zo erg is het dus wel. De Here walgt van zijn volk. En weet u waarom? Omdat de het volk Israël niet meer in het verbond leeft. Aan de buitenkant lijken ze wel vroom. Maar hun hart is niet bij de Here. Hun hart is vol van boosheid. Kijkt u bijvoorbeeld maar in hoofdstuk vijf, de verzen zeven tot een met dertien. Daar spreekt de Here over de verkrachting van het recht in Israël. Neem vers tien en verder. ‘Zij haten in de poort wie opkomt voor het recht, en verafschuwen wie spreekt in oprechtheid. Daarom, omdat U de geringe vertrappt en Hem geschenken in koren afgeperst, - ook al hebt U huizen van gehouwen steen gebouwd, U zult er niet in wonen; ook al hebt U kostelijke wijngaarden geplant, U zult er de wijn niet van drinken. want Ik weet, dat uw overtredingen velen zijn, en uw zonden talrijk, - u die de rechtvaardige benauwt, die losgeld aan neemt, en die de armen in de poort terzijde dringt. Daarom zwijgt de verstandige in die tijd, want het is een boze tijd.’

We zien hier dus een volk Israël dat uiterlijk de Here nog wel dient, maar dat zijn hart verkocht heeft aan hebzucht, de weelde en de luxe. Dat staat voorop in hun leven en daar moet alles voor wijken. Daarom toornst de Here. En zijn boosheid is niet pas van vandaag. In hoofdstuk vier spreekt de Here over de onbekeerlijkheid van het volk. te beginnen in vers zes. ‘Ik echter, Ik heb u gegeven reinheid van tanden in al uw steden en brood gebrek in al uw woonplaatsen. Toch hebt u u niet tot mij bekeerd, luidt het Woord des Heren.’ De Here gaf dus hongersnood. Maar dat leidde niet tot bekering. ‘En Ik, Ik heb u de regen onthouden, toen nog drie maanden voor de oogst was; en Ik liet het regenen op de ene stad, maar op de andere stad liet Ik het niet regenen; de ene akker werd beregend, en de andere, waarop geen regen viel, droogde uit. En zo gaat de Here nog even door. Op allerlei manieren heeft Hij het volk gewaarschuwd, maar het volk heeft niet willen luisteren. Het heeft zich niet bekeerd.

En nu krijgt het volk dan ook te maken met de andere kant van Gods trouw. Een trouw die nu niet de zegen brengt, maar de straf. Dat in de derde plaats.

We zullen dus nu letten op de waarde van het verbondsleven in de toekomst. We hebben dus in de eerste plaats gezien hoe de Here zijn volk tegemoet trad met zijn verbond en de daarbij horende zegen. De Here verbond Zich met Israël. Maar bij punt 2 hebben we gezien, dat velen in het volk Israël wel wilden leven van het verbond, van de

zegen, maar niet wilden leven in het verbond. In gehoorzaamheid en trouw aan de Here. Nu zullen we dan zien wat voor gevolgen dat heeft.

Amos kondigt het oordeel van de Here aan. Het is hoe dreigend Amos dat doet door te wijzen op het feit dat de ogen des Heren HEREN tegen het zondige koninkrijk zijn. Dat eerste 'Heren' wijst op de macht van God. Alles in de hemel en op de aarde valt onder zijn gezag en is in zijn macht. De zee, de donder, de bliksem, vulkanen, aardbevingen, machtige volken en koningen. De Here kan ze sturen en tegenhouden. Het tweede HEREN is de aanduiding van God in zijn onveranderlijkheid. In zijn trouw aan zijn Woord. En dat laat dus zien, dat als de Here nu komt om het koninkrijk van Israël te straffen, dat Hij dan niet trouweloos is. Maar dat Hij ook daarin doet, zoals Hij voorzegt heeft.

De Here gaat dus nu het koninkrijk van Israël verdelgen. Niet dat er geen Israëliet meer overblijft. Want er zijn ook nog altijd gelovigen in Israël. Het huis van Jakob, de aartsvader, zal echter niet geheel vernietigd worden. Maar velen zullen sterven. Sterven door het geweld van een oorlog. Door het zwaard, aldus vers 10. Alle zondaren van het volk. Zij zullen de dood vinden.

Hoe nauwkeurig de Here hierbij te werk zal gaan, maakt Hij duidelijk in vers 9. De Here beschrijft daar hoe Hij het huis van Israël gaat schudden onder de volken. Zoals men met een zeef schudt. Met het schudden onder de volken bedoelt de Here dat Hij het volk Israël gaat verstrooien onder de volken. De Israëlieten zullen in ballingschap worden weggevoerd en verdeeld worden onder andere volken. Daarbij zullen velen het leven laten en van wie blijven leven, zullen er velen hun geloof verliezen, zodat ze in feite niet langer Israëlieten zijn. Zo gaat God zijn volk schudden onder de volken als met een zeef.

Maar de Here zegt daar wel iets bij: geen steentje zal ter aarde vallen. Het woord dat hier vertaald is met 'steentje', kan men ook vertalen met 'korrel'. Wat mijns inziens hier de voorkeur verdient en wat ook gedaan is in de Korte Verklaring. En dan is het beeld gelijk duidelijk. Want om graan te zuiveren van vuil, stof en kaf, schepte men in die dagen het graan in een grote ondiepe mand. Vervolgens wierp men dan met die mand het graan een stukje in de lucht. En als je dat op een plek deed waar de nodige wind stond, dan blies de wind het lichte spul, het stof, het kaf en de lege korrels weg. En de gezonde korrels, die duidelijk zwaarder zijn, vielen weer netjes in de zeef. Zo scheidde

men in die dagen, en ook hier en daar vandaag nog, het kostbare graan van het waardeloze afval. Zo zal de Here ook met Israël doen. Hij zal het zo schudden dat al het vuil, al het waardeloze kaf, al de holle graankorrels, die er van buiten wel mooi uitzien, maar van binnen leeg zijn, zodat het allemaal wordt weggevoerd en er niets meer van terug gevonden zal worden. Maar alle gelovigen in Israël zullen gespaard worden. Geen korreltje zal er verloren gaan. Niet één.

Zo doet de Here met zijn volk, dat uiterlijk Hem nog wel lijkt te dienen, maar dat in zijn hart Hem heeft verlaten. En dat maar niet voor even. Het volk is maar niet voor korte tijd gestruikerld. Maar het volk van het verbond leeft al tijden zo. En op de slagen van de Here heeft het Zich geweigerd te bekeren. Uiteindelijk komt er dan een einde aan het geduld van de Here. Dan is er voor het ongelovige deel van het volk geen plaats meer in het verbond. Omdat het wel van het verbond wil leven, maar niet in. Daarom wordt het uiteindelijk getroffen door de vloek van dat verbond.

Nu mogen wij volgende week zondag weer zien en ervaren hoe de Here met ons het verbond vernieuwd. Het verbond waarbij de Here heeft beloofd dat Hij ons uit de macht van de duivel redt en ons al onze zonden vergeeft. Maar wilt u wel echt deel uit maken van dat verbond, broeders en zusters? U zit hier wel in de kerk, en u hebt net meegezongen met de Psalmen en tijdens het gebed hebt u uw ogen gesloten en uw handen gevouwen. Maar is uw hart hier ook? Wilt u werkelijk bij de Here horen en met Hem leven?

Want, broeders en zusters, als er in ons eigenlijk geen echt verlangen is om met de Here te leven, om gemeenschap te hebben met de Here, dan moet u volgende week niet aangaan. Want in het Avondmaal geeft de Here Zich aan ons. Komt Hij ons tegemoet met zijn liefde, met de vergeving van onze zonden in zijn bloed. Maar als wij eigenlijk niets met Hem te maken willen hebben, dan beledigen wij de Here Jezus diep en hebben wij geen deel aan Hem. Ja, verzwaren wij ons oordeel.

Bezint u dus op de vraag: wil ik werkelijk met de Here leven of niet? En als u tot de conclusie komt dat u dat wil, dan mag u met een vrij geweten aangaan. Dan mag u ook zeker weten dat de Here u uw zonden vergeeft. Ook die van de afgelopen tijden, dat u te weinig en te oppervlakkig met de Here hebt geleefd.

Amen